

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 1.

Szeplősök.

Honatyáink, kik az ország választó kerületeinek képét viselik, nem valami kényes izlésű férfiak. Egy kis szeplőt, ragyát szívesen elnéznek e képeken és ha mások rájuk szólnának is, hogy nagyon sok már a szeplő s a ragya, éppen nem röstellik, hanem mosolyogva nézve közgazdasági tevékenységgel megspékelt mandátumukat, úgy találják, hogy illik neki rettenetes, hogy egy kicsit himlőhelyes.

De hát az izlés nem egyforma. Igen sok ember, a kerületekben is, a Házban is úgy gondolkozik, hogy ha valaki tisztán kapja a mandátumát, ne használja azt zsiros falatok pakoló papirosának, sem olyan eszköznek, melylyel elegánsan lehet tényérozni.

Nagy riadalom kelt pedig a Házban, mikor az inkompatibilitás rendezésének munkája valóban elérkezett.

Ennek a mozgalomnak utját egy orvos és egy front támadással akarták bevágni.

Az első támadás, mely az ellenzékét akarta leszerelni, hogy ne sürgesse a reformot: az Ugron-féle zabszállítási heccz volt.

A tény annyiból állott, hogy Ugron eladta zabját a katonaságnak s mert nem termett neki magának a kivánt kvantum, hát szerzett hozzá hasonló minőségűt és

pontosan szállított, olcsóbban és jobbat, mint mások.

Ez egyszerű adás-vétel volt és nem függő viszony kormány és képviselő között.

De a lapok szörnyű lármát csaptak. Ugront lejárt embernek igyekeztek feltüntetni, mert képviselő léteire eladott potom pár száz mázsa zabot a hadseregnek.

Valóban mindenki csudálkozott ezen a hajszán.

Hiszen azt a legpuritánabb ember is megengedi, hogy ha valakinek sok terem s maga fel nem használhatja, hát eladja annak, a ki többet ígér s ha jól szállított, hát vége az ügyletnek. Csak az inkompatibilisok nem így látták.

E támadás után más hurok pendültek. A dúsgazdag Tisza István azt kezdte hangoztatni, hogy senki sem kívánhatja, hogy valaki képviselőségeért lemondjon közgazdasági tevékenységéről, mert ez esetben csak millionerek vállalkozhatnának képviselőségre.

Hát ezen a beszéden, melyet pedig ugyanazon lapok rögtön elfogadtak, melyek Ugront szidták, mindenki elcsodálkozik, csak az inkompatibilisek tartják természetesnek.

Micsoda beszéd ez! Hát az a nem kicsi napdíj, a mit a képviselők kapnak, nem elég arra, hogy szolgálják, a legkényelmesebb helyzetben szolgálják érte hazájukat?

Mit mondjon akkor egy bíró? mit az egész hivatalnoki kar? De meg azt látjuk, hogy a hasznos közgazdasági tevékeny-

ségből nem is a szegényebbeknek jut ki, hanem a legjobb móduaknak.

E hasznos közgazdasági ténykedések pedig hosszas és erős függésbe hozzák a képviselőt magánvállalatokkal vagy a kormányval a közérdek óriási rovására, úgy hogy igen sok nem is érhet rá, vagy választó kerületét, vagy vállalatát képviselni.

Egyik állásáért tehát potya pénzt vág zsebre.

Az sem véletlenség talán, hogy ilyen zsiros közgazdasági tevékenységhez csakis a legbefolyásosabb képviselőket keresik, kik nem mindig a letehetségesebbek, sőt rendszeren dunsztjuk sincs a kohászat, hajózás stb. ügyeihez, hová közgazdasági tevékenységre felhívják.

Ha szigorú lesz az inkompatibilitás új törvénye, úgy bátran ki merem mondani, hogy nem a szegény képviselőknek fog az ártani, hanem — a potya frátereknek.

Most, mikor Tisza István ledobálja magáról számtalan hasznos közgazdasági tevékenységének súlyát, most látjuk, hogy mennyi rengeteg munkát megbir a nemes gróf. Vagy husz-harminczféle legkülönbözőbb szakértelmet kívánó állástól szabadul. Midőn pedig felszabadul, mily rengeteg erőt lesz képes a haza üdvére kifejteni, ha csak ez egy téren működik.

Hamar azzal az inkompatibilitási törvénnyel, sok ilyen Herkulesünk van, kik százféle állás terheivel meg tudtak birkózni, fel kell menteni, nem lehetetlené tenni, hogy ismét így elterheljék őket,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bálvány.

Írta: Deér.

Valami könnyed, bizalmas viszony volt az, mi köztem és Barna Magda közt fennállott. Szerettem ennek a leánynak a társaságát. Okos leány volt. Nem tudálékos, nem fölületes, — mint legtöbbször lenni szoktak, — hanem komolyan gondolkozó. Amiről beszélt, ahhoz értett is.

Különbözik pedig egy takarékpénztári igazgatónak volt egyetlen leánya. No én nem ezért szerettem a társaságát. Én csak a leányt, — az okos, szellemes leányt láttam benne, nem a gazdagot.

Sokszor megfordultam náluk. Mindég szívesen fogadott. És hát biz' gyakran megtörtént, hogy csak kettesben beszélgettünk. Ilyenkor aztán megesezt az a dolog is, hogy a szerelemről beszélgettünk.

Magda hozta elő rendszeren.

Jól emlékszem rá most is, mikor először pendítette meg a dolgot. Valami unalmas, esős őszi délután volt, mikor én hozzájuk mentem. Magdát egyedül találtam. Bevezetett a szalomba s oda ült mellém a pamlagra.

Nekem mindjárt feltűnt a leány szokatlan halványasága. A tekintetében is volt valami bizonytalan, révedező kifejezés, a mit eddig nem igen tapasztaltam nála.

De nem kerestem az okát. Ő sem szólt semmit magáról.

Egyszerre csak odafordult hozzám s erős, határozott hangon, mint ő szokott beszélni, kérdezte:

— Mondja csak, — hisz maga az igaz szerelem csodás, mindent legyőző erejében?

Engem meglepett e kérdés. Hamarjában nem is tudtam, mit mondjak rá? Csak később tudtam annyira rendezni gondolataimat, hogy válaszolhassak a leánynak.

— Nem tudom mire magyarázni kérdését, — Magda, — szoltam én. Meglep, megzavar. De nem akarok adós maradni a felelettel.

— Hogy hiszek-e az igaz szerelem erejében? — ezt kérde én tőlem, kegyed, Magda. Kissé banális a kérdés. A felelet is nehéz rá. Mondhatnám azt is, hogy hiszek; azt is, hogy nem. Amint vesszük.

— Mindenesetre, a ki szeret, — értem a komoly, őszinte szerelmet, az minderre kész azért, kit szeret. Kész megküzdeni az előítéletekkel, a világgal, mindennel. Hogy győz-e, az más kérdés? De küzdeni fog s ezzel megmutatja, hogy szerelme igaz, őszinte.

— De tehet másképp is. Sokszor a lemondáshoz is nagy, erős szerelem kell. Lemondanunk szerelmünk tárgyáról, mert tudjuk, érezzük, hogy abból boldogság nem fakad. Bár a lemondás fájdalomt okoz, de tán nem egy életre kihatót. Az a sajtó seb majd csak begyógyul s egy idő múlva feledve lesz a mult. A boldog jelen feledtetni a multat.

— Szóval sokat lehetne mondani arra, mit ön kérdezett. De hagyjuk ezt. Nem nekünk való tárgy ez Magda.

A leány elpirult. Aztán ő is beszélni kezdett.

— Köszönöm válaszát. Ne vegye rossz néven e kérdésemet. Miért kérdeztem? — tán magam sem tudnám hamarjában megmondani. Feledje el ön is, én is elfelejttem.

Mosolygott erre a néhány szóra.

Én úgy vettem észre, hogy ezzel a mosolylyal takargat valamit előttem. Tán könnyeit, vagy ki tudja mit?

Engem bántott a leány bizalmatlansága. Megszoktam már tőle, hogy őszinte legyen hozzám, s szinte már megköveteltem tőle az őszinteséget.

Tán leolvasta arcomról ezt a gondolatot, mert hirtelen megfogta a kezem s remegve, félénk hangon szólt hozzám.

— Tán haragszik rám? Megbántottam?

— Nem Magda. Nem bántott meg, nem is haragszom. De hogy őszinte legyek, mondok magának valamit.

— Maga ma nem az velem szemben, a ki eddig szokott lenni. Maga nem őszinte hozzám. Valamit rejteget előttem. — Óh én nagyon jól ismerem már magát Magda. Ismerem tisztán, becsületes lelkét. Maga nem tud tettetni.

— Hát miért nem őszinte hozzám? Miért nem mondja el, a mi a lelkét nyomja? Hátha adhatok tanácsot?

hogyan dolgozzanak egy állásban összes erejükkel.

Titánokat fog bennük nyerni a közügy. Vagy ha e reményben csalódnánk is, az bizonyos, hogy velük s mmit sem fog veszíteni a közhasznú gazdasági tevékenység.

Csak rajta képviselő urak. Jenner óta a ragya már nem divat, a szeplő pedig sohasem volt szép; az inkompatibilitás új törvénye betömi majd a himlő helyeket és elmulasztja a sok szeplőt és így végre mindenkinek megláthatjuk az igazi arcját.

P—y.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 1.

Az az egyhangúság, a melylyel a mai ülés kezdetét vette, hangos viharra változott a kérvények tárgyalásánál, — kevés hallgatóság előtt kezdte Kőszeghy Sándor a kérvények előadója, jelentéseit felolvasni, — de mindinkább telt a Ház, a mint Budapest főváros ösmeretes önálló vámterületi kérvényéhez közeledett, különösen a függetlenségi képviselők lesték, mikor kerül felolvasásra a kérvény. Végre hozzáértek. Az előadó szokott rövidséggel akart a kínos kérdésen átsiklani, de Ugron Gábor hangos szóval nagy vihar közepette követelte annak felolvasását s rögtön utána Barabás Béla lelkes szavakkal méltatta az önálló vámterület fontosságát, folytonos izgatottságban folyt tovább a vita, egy képét láttuk a volt obstrukciónak.

Ülés kezdete 10 órakor.

Tallán Béla elnökölt.

Napirend előtt:

Szell Kálmán miniszterelnök betérjeszti a talált gyermekek elhelyezéséről szóló lelencház építésére vonatkozó törvényjavaslatot, kéri a pénz- és a közgazdasági bizottsághoz intézni.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter az Adriával kötött szerződésről szóló törvényjavaslatot terjeszti be, kéri a közgazdasági bizottsághoz utasítani.

Rakovszky István kéri a Házat, hogy az Adria törvényjavaslatát egyszersmind az összeférhetlenségi bizottsághoz intézze. Erre nézve indítványt ad be.

Szavazás előtt

Madarász Imre kéri az elnököt, hogy a házszabályokat helyesen értelmezze.

Az indítványt a Ház elvetette.

Az elnök előterjeszti, hogy Pichler interpellációját ma mondhasse el, miután holnap ünnep lesz, ezt Madarász Imre kifogásolja, de Szell Kálmán felszólalása után ehhez a Ház hozzájárul.

Következik a napirend.

Elnök: A napirend első pontja Ferczel Béni halálával megüresedett jegyző választása.

Névszerinti szavazás.

Megválasztottak: Jegyzővé: Gróf Teleky Sándor. A kereskedelemügyi bizottságba: Manneszy György; a közlekedési bizottságba: Ráth Péter; zárszámvizsgálási bizottságba: Nagy Sándor és Vancsó Gyula; az összeférhetlenségi bizottságba: Szivák Imre; a horvát-szlavon pénzügyi egyezmény bizottságba: Andrassy Gyula gróf.

A napirend második pontja a mentelmi ügyek tárgyalása: Felfüggeszti a bizottság a következő elítelt képviselők mentelmi jogait. Bónis István (párbaj), Molnár Jenő (becsületsértés), Rohonczy Gedeon, Ugron Gábor (párbaj), Fáy István (párbaj), Andrassy Géza gróf (becsületsértés), Sándor József (párbaj), Okolicsányi László (rágalmazás, becsületsértés), Óváry Ferencz, Pulszky Ágoston (párbaj), Hentaller Lajos (becsületsértés és könnyű testi sértés), Bethlen Balázs, gróf Zeyk Gábor, Rakovszky István (párbaj).

Nem adják ki: Psik Lajos (rágalmazás), Rakovszky István és Pichler Győző (párbaj) orsz. képviselőket.

Öt perc szünet.

Következik a kérvények 15-ik sorozatának tárgyalása.

Előadó: Kőszeghy Sándor.

Háromszék vármegye kérvényénél:

Madarász József: Sajnosan tapasztalja, hogy a kérvények nem intézettek úgy el, mint azt ők 48 ban képzelték. Ma vagy teljesítik vagy nem a miniszterek önhatalmulag a kéréseket. A 60-as években úgy adták ki a kérvények a miniszternek, hogy azok értesítették a Házat az intézkedésekről, ma kiadják, de azok többé a Ház színe elé nem kerülnek. Különösen fel-

hívja a miniszter figyelmét a nemzeti törvény revízióját kérő kérvényre s kéri a kormányt, hogy erre nézve annak idején törvényjavaslatot terjeszen be.

Pichler kéri Budapest főváros önálló vámterületet kérő kérvényét felolvasni.

Elnök: Kívánja-e a Ház a kérvény felolvasását?

Ugron Gábor: Kérem azt nem kívánja, de követeli a Ház, tessék felolvasni.

Elnök: A kérvény felolvasását elrendeli.

Nyegre László jegyző felolvassa a kérvényt. (Élénk helyeslés a függetlenségi pártan.) Felolvassák e tárgyban Szeged város, Békésmegye és Hevesmegye kérvényeit. — Ennél a tételnél:

Kossuth Ferencz: Végtelen kívánatosnak tartja az önálló vámterület felállítását, ebben látja az ország jólétének egyetlen eszközét.

Barabás Béla: Az önálló vámterület nem helyi érdekű, de az egész ország érdeke, figyelmébe ajánlja a parlamentnek. Szól a kérvények elintézésének rossz szervezetéről. (Helyeslés.)

Szell Kálmán: Barabás és Kossuth beszédjére válaszolja, hogy nem volna helyes, célszerű és időszerű, ha e kérdésben ma nyilatkozna esetleg a ház már érdemleges tárgyalásába e kérdésnek bocsátkozna. — Felfogása szerint az ország jó léte kívánja a mai állapot fentartását. — Majd ha az átalakulás ideje elérkezik, ő fogja tudni teendőit. — Indítványt ad be, hogy a továbbiakig a kérvényeket továbbra is a miniszterekhez utasítsák. — (Helyeslés.)

Mezei Mór: Jóllehet beszámolójában már nyilatkozott e kérdésben, de szívesen teszi azt most is. A főváros érdekében teljesen igazolt a jelen kérvény. — Jelentékeny fellendülést várja ettől az iparnak, de hátrányos lesz a mezőgazdaságra. (Ellentmondás balfelől.) A bizottság indítványához csatlakozik.

Polónyi Géza: Bánffy idejében a főváros hangulata az önálló vámterülettel szemben épp olyan volt, mint most, csak hogy nem mert nyilvánulni.

Kérdés a kormányhoz.

Az osztrák parlamenti viszonyok alakulása és ama jelenségek, a melyek a parlament megnyitásánál előfordultak, jogosulták teszik a feltevést, hogy az ausztriai Reichsrath munkaképtelen marad és akkor Ausztriával, mint alkotmányos állam nem érintkezhetünk.

A mennyiben a kormány feladata minden eshetőséggel és változott viszonyokkal szemben az ország érdekeit, önállóságát és

Futó pir borította el a leány arcját. — Aztán mintha eszébe jutott volna valami, lehajtotta fejét s úgy bámult maga elé egy ideig. Aztán halk, bizonytalan hangon kezdett beszélni.

— Igaza van! Nem voltam őszinte magához. Bocsásson meg érte. Jóvá teszem hibámat. Elmondom azt, a mi a szívemet nyomja. Hallgasson meg!

Kíváncsian néztem a szép leányt, ki oly bájos zavarral beszélt.

— Meg fogja érteni előbbi banális kérdésemet is. Tudja édes uram, én szeretek. És ez az én titkom. Önnek megmondom, mert bizom önben. És ez a szerelem aggaszt engem, mert úgy érzem, hogy csak veszélyt, szomorúságot hoz számomra.

— Ugyan miért Magda? Tán csak olyan ember lesz szerelmének tárgya, ki méltó arra?

— Megmondom azt is. Bartos Pistát szeretem. Tudja, a könyvelőt a papa hivatalában.

Ismertem a fiut. Derék, jóra való fiúnak tartottam.

— No hát az igen kedves fiu lehet — válaszoltam Magdának. Hát minek busul akkor; tán ő nem szereti viszont kegyedet?

— De igen szeret ő is, — mondta pirulva Magda, — nem is ez a hiba. Más itt a bökkenő. Szüleimtől félek. Tudja, Bartos még igen kevés ember a szemében, hátha nem tetszenék neki.

Mosolyogtam erre a megjegyzésre.

— Ugyan Magda! Hát apa sem lett egyszerre igazgató. Ő is mint kisebb hivatalnok házasodott meg. Verje ki a fejéből ezt az ostoba gondolatot. Apa bizonyosan bele fog egyezni a házasságba; ha eléje állnak, s őszintén elmondják neki, hogy mennyire szeretik egymást. Aztán meg tudja, mit mondtam az előbb az igaz szerelemről? Tudjon küzdeni, fáradni szerelméért. S ha Bartos igazán szereti kegyedet, akkor fog is tudni küzdeni kegyedért.

Magda majd hogy a nyakamba nem borult erre a kijelentésemre. Mintha kicserélték volna, olyan jó kedve lett egyszerre.

Pedig biz' kissé korai volt az a nagy jókedv, — boldogság.

Eme beszélgetésünk után huzamosabb ideig nem voltam Magdánaknál. Vidéken volt dolgom s így nem mehettem.

Mikor újra visszakérültem, első dolgom volt Magdát felkeresni. Nem tagadom, jórészen a kíváncsiság is csalt hozzájuk.

Magda fogadott. Megijedtem, mikor megpillantottam a leányt. Máskor oly rózsapiros arca halvány, színtelen volt: szemei homályosak, fénytelenek. A hangja is olyan száraz, ideges.

— Mi baja van Magda? Csak nem beteg? — kérdeztem részvétellel.

Mosolygott olyan szomorú, fájó mosollyal. — Nem vagyok beteg. Legalább nem érzek

fájdalmat — testemben. Mással van a baj. Őszinte leszek magához most is.

— Emlékszik tán még legutóbbi együtt-létünkre s akkor tett vallomásomra? Látja igazam volt. Ugy történt minden, a mint én mondtam.

— Én bevallottam szerelmemet anyámnak. Ő szólt atyámnak. És mi lett a vége? Halani sem akartak róla. Ők másnak szántak. Nem ilyen szegény embernek neveltek. Atyámnak határozott szándéka van velem s ez úgy látszik kedvencz terve s nem szívesen venné, ha ez holmi leányos ábrándokért dugába dőlné.

— Fájtnak nekem szüleim ellenállása. De atyám oly szépen, oly meggyőzőleg beszélt, hogy nem tudtam ellene tenni. Belenyugodtam.

— Utánna nemsokára találkoztam Bartossal. Elmondtam neki az egészet. S képzelje mily erős, nemes lelke van ez embernek. Mikor végig hallgatott, így szólt:

— Látja, édes Magda, — a sors nem engedi, hogy egymáséi legyünk. Én szeretem kegyedet, de nem tudám elviselni, hogy szülei akarata ellenére nőmmé legyek. Nem akarom, hogy szüleinek átka kísérje az oltár ékét. — Lemondok önről, ki tudja, hátha mással igazán boldogabb lesz, mint velem?

— Most már tud mindent, — mondta Magda, — ez az én bajom. És úgy fáj a szívem, mikor Bartosra gondolok. Képzelem, mennyire szenved ő is. Kegyed mondta, ha emlékszik még rá, hogy sokszor a lemondás-

jogait biztosítani, kérdem a kormányt, hogy mily álláspontot foglal el ez esetben, ha az osztrák Reichsrath munkaképtelensége tényleg beáll?

Beadja: *Dr. Pichler Győző*,
orsz. képvis.

Polónyi, Mezei és Gajári között személyes összeütközések voltak.

Szell Kálmán a *Pichler* interpellációjára azt felelte, hogy a kérdés nem időszerű. Megvárja a fejleményeket s csak akkor ad érdemleges választ.

Törvényjavaslat

az állami gyermekmenhelyekről.

1. §.

A talált, valamint hatóságilag elhagyottnak nyilvánított 7 éven alóli gyermekek védelmére Budapest székesfővárosban és az ország különböző vidékein állami gyermekmenhelyek (lelenczintézetek) állíttatnak fel.

A vidéki állami gyermekmenhelyek a szükséghez képest fokozatosan rendszerint olyan helyeken állíttatnak fel, hol bábaintézet létezik és ahol a gyermekmenhely életképes működését a helyi társadalom emberbaráti tevékenysége megfelelően biztosítja.

2. §.

A budapesti állami gyermekmenhely építési és felszerelési költségeinek fedezetéül a Sándor István-féle végrendeleti hagyományból keletkezett és a belügyminiszter felügyelete alatt álló »szülő és lelenczházi alap« szolgál: az ennek vagyonát esetleg meghaladó költségek, valamint vidéki állami gyermekmenhelyek építési és felszerelési költségei pedig szintén a belügyminiszter felügyelete alatt álló »közigazgatási fog- és lelenczházi alap« vagyonának, továbbá az »országos betegápolási alap« 1899. évi zárszámadási fölöslegének felhasználásával felveendők.

Az állami gyermekmenhelyek építésére és felszerelésére tényleg igénybe vett összegek az állami költségvetésben a rendkívüli kezelésnél, a »Beruházások« között külön cím alatt számolandók el és zárszámadásilag igazolandók.

A vidéki menedékhelyeket oly városokban óhajtja felállítani a miniszter, a hol bábaképzők vannak, lehetőleg azokkal kapcsolatosan, továbbá ott, a hol a társadalom e tekintetben segítségére lesz.

A mi az állami gyermekmenedékhelyek létesítésének a költségeit illeti, ugy a budapesti, mint a vidéki gyermekmenedékhelyek, az állam-

hoz is nagy szerelem kell és, mint én hiszem, — erős, férfias lélek is.

*

Véletlenül még aznap este találkoztam Bartossal. Jól eső melegséggel nyújtottam neki kezemet. Magda szavai még mindég fülemben csengtek. Sajnáltam ezt a fiút.

Beszélgöttünk mindenről. Végre én előhoztam Magdát is.

Bartos mosolygott s aztán Cynikus, blazirt hangon csak ennyit mondott.

— Hát biz' én lemondtam a kicsikérről. Megtudtam, hogy az öregje nem jó szemmel nézi közeledésem, s hogy valami kedvencz terve van leányával, hát visszaléptem. S a mint látom, az öreg nagyon jó néven vette e lépésem, s bizton számíthatok most már az előléptetésre. No ugy-e ügyes sakkhuzás volt? Igaz, hogy a királynét fel kellett áldoznom, — de azért mégis csak én nyertem.

Valami erős gorombaságot akartam e léha fráter szeme közé vágni, — de elhallgattam. És ugy elgondoltam, hogy ez az az erős, férfias jellem?

Lelkemben pedig örültem, hogy ez az erőslelkű, »becsületes« ember lemondott arról a leányról, ki így még tán boldog lehet, — ha majd, egyszer ez a bálvány összeomlik előtte.

kinestár megterhelhetése nélkül, kizárólag az e célra felhasználható alapok és alapítványok igénybevételével lehet fedezni.

Ezek közt első helyen van az 1815-ben Bécsben elhunyt Sándor István hazánkfiának hagyatékából származó országos szülő- és lelenczházi alap, mely jelenleg 1,087.000 korona. Ez a derék hazafi 1793-ban Pesten létesítendő gyermekmenedékházra ötezer és szülőháza szintén ötezer forintot hagyott; az növekedett így nagy összeggé. A király beleegyezésével a szülőházi alapot is a talált gyermekek házára fordítják.

A vidéki gyermekmenedékhelyek költségeit, valamint a budapesti intézet ama költségeire, melyek az országos szülő- és lelenczházi alaphoz ki nem kerülnek, a belügyminiszterium felügyelete alatt levő közigazgatási fogházi és tolonchházi alapot lehet felhasználni, mely 1900. év végével 1,637.900 korona. A két alaphoz 2,725.000 korona szolgálna az állami gyermekmenedékhely céljára.

Azonkívül a gyermekmentés országos rendezésének céljaira — szükséghez képest, — még az 1,665.000 koronányi bevételi többlet felhasználása is megokolt, mely az országos betegápolási pótadó 1899. évi zárszámadása szerint mutatkozik. E szerint 4,000.000 korona áll az intézmény rendelkezésére, mely a gyermekeket csak addig tartja falai közt, míg azokat egészségük veszélyeztetése nélkül tápláló anyához ki lehet adni.

3. §.

Az állami gyermekmenhelyek falain belől csupán a beteg, gyenge fejlettségű, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekek tartatnak: a többiek rendszerint az intézeteken kívül helyeztetnek el.

4. §.

Az állami gyermekmenhelyek fenntartási költségeit, valamint az ezekben és ezek közvetítésével elhelyezett gyermekek gondozási, ápolási és nevelési költségeit az 1898. évi XXI. t. cz. 3. §. d) pontja értelmében az országos betegápolási alap fedezi.

5. §.

Az állami gyermekmenhelyek állandó alkalmazottjaira nézve az állami gyógyintézetek személyzete tekintetében fennálló törvényes szabályok irányadók.

6. §.

Felhatalmaztatik a belügyminiszter, hogy: 1. Az állami gyermekmenhelyek szervezetét;

2. Az ezekben, illetőleg ezek közvetítésével, valamint a hasonló célú jótékony magánintézetek és egyesületek közreműködésének igénybevételével az országos betegápolási alap terhére elhelyezett gyermekek gondozásának, ápolásának, nevelésének és felügyeletének módját; végül

3. Az állami és társadalmi tevékenységnek e téren szerves összeköttetésbe hozatalát rendeleti uton szabályozza és a rendeleteken idővel szükséges módosításokat foganatosíthassa.

7. §.

E törvény végrehajtásával a belügyminiszter és a pénzügyminiszter bizatik meg.

Budapest, 1901. febr. 1-én

Szell Kálmán, s. k.

A javaslat megokolása.

A miniszter a megokolásban kiemeli, hogy a születések száma hazánkban oly magas, hogy ha a gyermekek nagy mértékű halandósága nem ellensúlyozná azt, mi volnánk a legulsosabb nemzet Európában. Ezer lakosra esett élveszült gyermek 1898-ban Franciaországban 22.1, Nagy-Britanniában 28.9, Orosz orsz. 33.8, Német bir. 36.2, Ausztriában 36.2, Magyarhonban 37.4. Ellenben halálozás dolgában nálunk csak Oroszország áll rosszabbul. A míg száz élveszült közül Angliában 22.57, Francia 23.96, Ausztriában 34.97, elhalt 5 éven alóli gyermek, Magyarországon 38.12, Oroszországon 43.01.

Ezt a nagy halandóságot csökkenteni, a talált gyermekeket az elzüléstől megóvni első sorban az állam, másodsorban a társadalom kötelessége.

A miniszter azután ismerteti a talált gyermekek ügye mozgalmának történetét, mely a ma benyújtott tjavaslatban csucosodik ki, mely a talált és a hatóságilag elhagyottnak nyilvánított hét éven aluli gyermekek védelmére Budapesten és az ország különböző vidékein állami gyermekmenedékhelyet kíván létesíteni.

Az angol király és az érmelléki bakator.

A nyolczvanas évek második felében, mikor VII. Edvárd angol király még mint velszi herceg Magyarországon járt s egyizben gróf Károlyi István vendége volt, történt, mint a Pesti Napló írja, a következő eset:

Asztal fölött a velszi herceg a drága külföldi borok közül mindig csak a »közönséges« asztali borhoz tért vissza. Ebéd végén ki is fejezte kívánságát, hogy élete végéig csak ebből a borból óhajt vinni. De gróf Károlyi István, a házigazda, csakhamar elrontotta kedvét a következő vallomással:

— Sehol és senkinél nem lehet már azt a bort kapni, felséges uram, mert ami eddig termett, azt vagy mind megitták vagy sárkánymódra őrzik, ami pedig ezután teremne, azt mind megette a filloxera. Az Érmelléken, ahol ez a bakator termett, már egyetlen egy tő sincs. S hogy abból a szőlőből, amit ezután ültetnek, fog-e ilyen bor teremni? nagy kérdés. Nekem magamnak is csak annyi van már belőle, amennyi a nagykárolyi pinczében az apámról maradt. Hogy mennyi? — igazán nem tudom magam se.

Gróf Károlyi István jól megjegyezte magának, amit a velszi hercegtől hallott s alig hogy a velszi herceg haza utazott Angliába, ő is sietett haza Nagy-Károlyba, ahol rögtön pinczesterét hívatta s a nagy pinczébe vitte.

— Hogy állunk azzal az érmelléki bakatorral?

— A »családi borral« méltóságos ur?

— Azzal.

— Hát ugy, méltóságos gróf ur, hogy elég lesz addig, ameddig élünk.

— Jó, jó, de az a kérdés, hogy meddig élünk?

— Hát adja az Isten, hogy száz esztendeig éljünk; addig se fog elfogyani egészen.

— Nem-e? De hát én nem szándékozom száz esztendeig élni, hanem csak nyolczvanig — mondja csak, mennyit lehetne elvenni belőle?

— Szűken számítva, tíz hektolitert.

— Hát akkor ugy intézze, hogy tíz hektolitert mielőbb vasutra tegyünk s maga is vele fog menni hogy semmi baja ne essék. A többit majd megtudja később.

A tíz hektoliter szerencsésen meg is érkezett Angliába s gróf Károlyi István csak akkor értesítette a küldeményről a velszi herceget, amikor a pinczester jelentette, hogy a szállítmány olyan állapotban van, amely méltó a »velszi« herceghez. Évek mulva gróf Károlyi István a velszi herceg vendége volt. Akkor derült ki, hogy az angol trónörökös mennyire megbecsüli az érmelléki bakatort.

— Kivételképpen, (igy szólt a velszi herceg gróf Károlyi Istvánhoz) s csak mivel ön itt van, kerül az asztalomra érmelléki bakator, hogy abból vendég is ihasson. Mert máskülönben csak akkor szabad földadni, ha magunk ebédelünk. Nekem se kell más bor s én is ugy osztom be, hogy eltartson, míg élek.

Nagyvárad közegészsége.

— A főorvos jelentése. —

Nagyvárad városát körülbelül másfél évtized óta már nem számítják a rossz közegészségügyi viszonyokkal bíró városok közé, mint azelőtt.

Egyes járványos betegségek, igaz, állandó tanyát ütöttek Nagyváradon, de vehemensebb erővel nem lépett fel egyik ragályos betegség sem.

A legfélelmesebb volt eddig a difteritis és látjuk, hogy az orvosi kar buzgalma ezt a veszélyes ellenséget is megfékezte s ma már alig okoz halálozást a ronsoló toroklob.

A többi ragályos betegséget is a legszűkebb mederbe szorította az orvosi kar és a város áldozatkészsége.

Január hó első felében fellépett a veszélyesebb vörheny, de a fél hónap alatt csak 12 megbetegülést okozott. A hatóság megtette az óvintézkedéseket.

A kanyaró 89, a hasi hagymáz 13, a difteritis 5, a bányahimlő 1 esetben lépett fel.

Az elmúlt év közegészségügyi állapota tetemesen jobb, mint az előbbi évek adatai.

A városi főorvos a következő jelentést terjesztette be a tanácshoz:

Tekintetes Közigazgatási bizottságnak.

Hivatkozva a nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök urnak 1895. évben 3896. sz. a kiadott körrendeletére a közigazgatási bizottságnak évi jelentéséhez szükséges — saját ügykörmet érintő kérdésekre — feleleteket, illetve évi jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni:

Az általános közegészségügyi állapot, ugyancsak a népmozgalmi viszonyok az előző 1899-ik évihez hasonlítva némi csekély hanyatlást mutat, a mennyiben 6-al születtek kevesebben és 40-el volt több a halálozás, mint az előző évben, míg 1899-ben a természetes szaporúság 322, addig 1900. évben 276 volt, tehát 46-al kevesebb. Élve született ez évben 1552 személy, évi százaléka ezer lakos után számítva 33,8% (1899-ben 1558=33,9%). Meghalt 1276 egyén, évi százaléka ezer lakos után számítva 27,8% (1899-ben 1236=26,9%).

Hatóságilag megállapított járvány városunkban egy volt és pedig kanyaró járvány. Kezdődött október hó 15-én Olaszi városrészben a szent Vincze-intézet elemi iskoláiba és az óvodába járó gyermekek között, s csakhamar oly nagymérvű elterjedést nyert, hogy november hó 10-én megtartott közegészségügyi bizottsági ülés a járványt konstatálta s az Olaszi városrészben levő elemi iskolák és óvodák bezárását 2 heti időre elrendelte.

Ezen óvintézkedés következtében, igaz ugyan, hogy a járvány az Olaszi városrészben hevesebből tetemesen alább hagyott, azonban teljesen megszüntethető nem lévén, november hónapban már az Ujváros és Velenceváraljai kerületekre is áttért s oly nagymérvű elterjedést nyert, hogy december hó 12-én megtartott járványbizottsági ülés az Ujváros részben levő összes községi és felekezeti elemi iskolák és óvodáknak is egész 1901. év január 4-ig terjedő időre leendő bezáratásukat mondotta ki. A járvány kezdetétől egész f. évi január hó 1-ig megbetegedett összesen 675, meggyógyult 598, meghalt 17, s további gyógykezelés alatt f. évre visszamaradt 60. A járvány lefolyása kezdeti szakában általában szelid s könnyű volt, később azonban már, különösen december hónapban a kanyaróhoz fűződött, vagy ennek következtében fellépett egyes lobos bántalmak u. m; hörg, tüdő, mell és agyhártya lobjai, úgy szinte a gége hártós hurutos alakjai a lefolyását súlyosbították, s ezen komplikációk idézték elő a halálozási esetek szaporulatát is. A járvány elfojtására minden rendelkezésünkre álló intézkedéseket megtettünk. A magán lakásokban el nem helyezhető betegeket a városi Szent László fertőző betegek kórházába szállítottuk, összesen

44-et; úgy ezek, mint a házilag elhelyezett szegény betegek gyógykezelését a város kerületi tisztviselői kiváló szorgalommal teljesítették s ezen körülménynek tudható be, hogy december hó folyamán az országos betegápolási alap terhére a város kerületi tisztviselői által több mint 514 szegény beteg gyógykezeltetett.

Egyébb heveny fertőző betegségek közül a vörheny 227 megbetegülési és 14 halálozási esettel szerepel, meghalt az összes megbetegültek 6,1 százaléka. *Ronsoló toroklob* fel-tűnő apadást mutat. Megbetegültek összesen 42 és meghaltak 7, vagyis az összes megbetegültek 16,6%. *Hasi hagymáz* a múlt évihez viszonyítva némileg emelkedett. 98 megbetegüléssel szemben 21 halálozás volt = 21,4%; felemlítendőnek tartom, miszerint a halálozási esetek nagyobb része a kórházakba idegen helyekről oda bejött, s ott gyógykezelt betegekre esik. *Hökhurut* 43 bejelentett esettel és 4 halálozással szerepel. *Hólyagos himlő* (Variola bera) egy esetben sem volt, míg bányahimlőben megbetegültek 8, halálozással nélkül.

Tajkórok az elmúlt évben nem voltak.

Ronsoló toroklob ellen a gyógyszerum legnagyobb sikerrel lett alkalmazva, melynek használata teljesen el van terjedve s általában el van ismerve a kedvező eredménye.

A himlő oltás és újra oltás állandóan állati nyirkkel történik a legjobb eredménnyel. A felnőttek újra oltását elrendelni szükség nem volt.

Az 1876. évi XIV. t.-cz. 20-ik §. alapján a hétéven aluli gyermekek orvosi gyógykezelése pontosan végrehajtatik, s e tekintetben mulasztás elvéte fordult elő; hatósági intézkedésre szükség nincsen.

Az előirt egészségügyi vizsgálatok a kerületi tisztviselői és a főorvos által foganatosítottak, s a helyi viszonyokhoz mérten elég kedvező eredménnyel.

A szülészet és halottkémlés állapota szabályszerű s rendben van. Felemlítésre méltó mozzanat nem merült fel.

Gyógyszertárak száma nem szaporodott. A magán gyakorló orvosok száma fogyott hárommal, jelenleg van 49, a szülésznők száma szaporodott 9-el, jelenleg van 80.

Az általános közegészségügy javítására szolgáló nagyobb intézkedések közül a lefolyt évben felemlítendőnek tartom az országos fehér keresztgyesület helyi fiókjának megalakulását s tényleges működésének megkezdését. Mely intézmény különösen az elhagyott s elszegényedett, munka és kereset képtelen szülők gyermekeinek megmentésére, s ez által a gyermek egészségügyünknek javítására szolgál.

A közegészségügy javítására legsürgősebb hatósági intézkedés tárgyát képezi az általános csatornázás mielőbbi létesítése; a már meglévő kitűnő vízvezetékünk fejlesztése, az egyes házakba leendő minél könnyebb bevezethetőségének előmozdítása.

Az egész városra kiterjedő kövezés létesítése, mindaddig pedig míg az általános csatornázás és kövezés megtörténhetik, addig is az utcák közvetlen folyókái láttatnának el burkolattal.

Minden egyes házban impregnabilis emésztő gödrök építésének kötelező elrendelése. A városon kívül minden egyes kerület részére könnyen hozzáférhető uttal ellátott személtlerakó helyeknek sürgős létesítése. Az egyes házból kikerülő szemét, trágya és egyéb hulladékok elszállításának szabályozása. A kuruzslás megszüntetése törvényhozási uton.

A nyilvános beteg ápolás ügyköréhez tartozó intézkedéseket az 1898. évi XXI. t.-cz. és ennek kapcsán kiadott 118.956 sz. körrendelet és 99.000 sz. szabályzat szabályozták. A 118.956 sz. belügyminiszteri körrendelet 8-ik §. azonban úgy az egyes gyógyszereszekre mint az eljáró hatósági közegekre oly sok felesleges munka szaporulatot okoz, hogy ennek megváltoztatása már a közigazgatás egyszerűsítésének elvénél fogva is multhatatlanul kívánatos, feleslegesnek tartom a gyógyszereszekre nézve azon rendelkezést, miszerint tartoznak a vényeket két példányban melléklendő kimutatással együtt 8 naponként a városi Tanácshoz beterjeszteni, a honnan ez a

rendőrkapitányi hivatalhoz a 9. §. alapján felülvizsgálat végett lesz beküldve, s ugyan ezen sorrendben ismét az illetékes gyógyszerésznek vissza küldve, ki is azokat a 10-ik §. értelmében összegyűjtve minden negyed év végével a számlával együtt a belügyminiszteriumhoz leendő felterjesztés végett újból beküldi. Szerény véleményem szerint a gyógyszereszekre s az illetékes hatósági tisztviselőkre kötelezőleg rendelt ezen ügy-eljárás teljesítésének egy hónapi határidőhöz leendő megállapítását teljesen elegendőnek tartom. A tisztviselő főorvosra háruló — s felelőségterhes — köteleységnek tartom a 99000. sz. belügyminiszteri szabályzat 9. és 10-ik §-ának intézkedéseit a melyek szerint a hatósági főorvosok kötelezettségnek időnkint gyógyszerárakban a közalapok számára rendelt vényeket ugyancsak a 10-ik §. alapján a negyedenként beterjesztett orvosi vényeket és számlákat felülvizsgálni s minden egyes vényt nevének saját szerű aláírásával láttatni.

Tekintetes közigazgatási bizottság! A közegészségügyi közigazgatás rohamos fejlődése, a kibocsátott kormányrendeletek nagy száma oly sok terhet ruház a főorvosra, s e mellett a mindennapi folyó ügyek elintézése, a különféle egészségügyi s orvos rendőri szemlék teljesítése a sok szakszabályzatokban, tanácsi és egyéb ülésekben való kötelező jelenléte annyira igénybe veszik idejét, hogy a 99000. sz. miniszteri szabályzat 9. és 10. §-ában reá ruházott teendőnek alig, vagy legalább is hiányosan felelhet meg, különösen felette terhesnek tartom azon intézkedést, hogy a tisztviselő orvos köteles negyedenként minden egyes vényt átvizsgálni s saját kezűleg neveláírásával is ellátni, hozzávetőleg is számítva közel 3000 azon vények száma, melyeket negyedenkénti kezdő hónap 15-éig felülvizsgálni s aláírással ellátni kötelessége a főorvosnak.

Ezen munkát, tekintetes közigazgatási bizottság, lelkiismeretesen s felelőség mellett teljesíteni teljes lehetetlenség, mert bátran mondhatom, hogy ha a tisztviselő orvos kötelességének pontosan megfelelni akar, úgy legalább is minden negyed évben egy, évente tehát négy hónapi szakadatlan munkaidőt venne igénybe, minden más egyéb hivatalos teendőnek mellőzéseivel. De feleslegesnek is tartom a tisztviselő orvosokra nehezedő ezen vények felülvizsgálatát s egyenkénti aláírását követelni akkor, midőn ezek a belügyminiszteriumban felterjesztésük után különben is arra hivatott szak egyének által felül lesznek újból vizsgálva.

Véleményem szerint elegendőnek tartom, ha a tisztviselő orvosok arra lennének kötelezve, miszerint csak a szabályellenesnek talált vényeket jelölnék meg és írják alá, a többi szabályos vények aláírását pedig mellőzendőnek tartom. Szem előtt tartva a szegény betegek érdekeit, nem tartom helyes és jónak az 1898. évi 118956. sz. körrendelet 4. §-át, a mely szerint az állítólagos fizetéképtelenné minősített beteg részére csak egyszer rendelhet az orvos s további rendelésre tartozik már a fizetéképtelenséget igazoló bizonyítványt beszerezni.

Miután pedig egy ily bizonyítvány beszerzése sok utánjárás mellett nem egyszer több napi időt vesz igénybe, ennél fogva véleményem, miszerint halasztást nem tűrő betegülési esetekben legyenek feljogosítva az orvosok arra is, hogy állítólagos fizetéképtelen ezimen három ízben tehessenek rendelést.

Nagyvárad. 1901. január.

Dr. Baróthy Ákos,
tisztviselő főorvos.

UJDONSAGOK

* Gyertyaszentelő Boldogasszony. A katolikus egyház annak az emlékéit üli ma, mikor a gyermek Jézust, születése után 40 napra Mária felvitte a jeruzsalmi templomba, hogy ott Mózes törvénye szerint az Urnak bemutassa. Az öreg Simeon felismerte a kisdobban a Megváltót, karjaira vette és hálát adott az Istennek, hogy láthatták szeméi a világ világosságát

Az egyház e napon gyertyát szentel. A plebánia templomokból körmenetben vonulnak ki a hivek s utána ünnepélyes istentiszteleteket tartanak. A nép a mai nap időjárásából jósol. Azt tartja, hogy Gyertyaszentelő Boldogasszony napján a medve elhagyja barlangját s ha napos időt talál, visszamegy odujába, mert hat hétig még erős tél lesz. Mig ha e napon boros az ég — vége a télnek.

* **A bibornok megérkezése.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök Ő Eminentiaja tegnap a déli gyorsvonattal a fővárosból Nagyváradra érkezett. Ő Eminentiaja kitűnő színben van, igen jól érzi magát.

* **Levélbélyeg-tömbök.** Nagyon ügyes és minden tekintetben helyeslendő dolgot művelt a magyar királyi postaigazgatóság. Ugyanis azon célból, hogy a közönség hosszabb időtartamra beszerezni szokott postai értékjegy-készletét különös gondozás nélkül is a használatnak tisztán és épségben megőrizhesse: a bel- és külföldre szóló közönséges és ajánlott levelek bérmentesítésére használatos 10, 25 és 35 filléres levéljegyekből védőalappal ellátott füzeteket (u. n. értékjegytömbök) bocsát ki. A jegyfüzetek védőalapjaira díjszabási kivonattal van nyomatva. A 10 filléres jegyfűzet védőalapja vörös, a 25 filléresé fehér (chamois), a 35 filléresé fűzöld. Ezen füzetek egyenkint 24 darab levéljegyet tartalmaznak. A 10 filléres jegyfűzet ára 2 kor. 42 fillér, a 25 filléresé 6 kor. 2 fillér, a 35 filléresé 8 kor. 42 fillér. A jegyfüzetek folyó év február hó közepétől a kir. posta (és távirtda) hivataloknál és a postai értékjegyárutóknál a jelzett árban lesznek kaphatók. A közönség csak elismeréssel fogadhatja ezt az újítást, amelynek praktikus volta különösen utazó, vidéken tartózkodó emberek-nél nyilvánvaló.

* **Jótekonyság.** A Des *Echerolles* Kruspér Laura esküvője alkalmából, a család által jótekonyság czélra adományozott *négyszáz* koronát vasárnap délelőtt tíz órakor fogják a rendőrség ötödik számú szobájában a szegények között kiosztani.

* **Ellopott örökség.** Boldogok azok az emberek, a kik örökséget remélnek, még boldogabbak azok, akik meg is kapják azt. Ilyenfajta boldog halandó volt *Akker* József nagyváradai szabósegéd, a ki harmincz kis esztendőig várt örökségre, s végre a múlt hó 28-ikán azt meg is kapta valami elhunyt nagybácsija után. Nosza lett öröm a háznál. Az asszony még a szomszédoknak is megmutogatta a halom pénzt, a mely kerek kilencz darab tízes volt. Ősi szokás szerint erre a nagy öröme fecerunt magnum áldomás. Nagy dárídót csaptak, minek természetes következménye berugas lett, nem véve ki ezen örömteli állapotból a szűkkörű család egyetlen tagját sem. De hát az örömet bánat szokta felváltani. Mikor kiheverték az oldalági leszármazó örökösök a mulatságot, akkor vették észre, hogy egy krajczár sem maradt meg a 90 forintból, dacára annak, hogy a mulatság költségeire 10 frt sem ment el. Világos dolog, hogy valaki elbirtokolta a nyolcz tízes. De hogy ki, azt még nem tudják, de valószínűleg meg fogják tudni, mert a rendőrség vette kezébe az ügyet és nyomozza az ünneprontó tolvajt.

* **Járásirnokok kérelme.** A biharmegyei főszolgabírói járásirnokok tegnap délelőtt értekezletet tartottak a vármegyeházán, melynek egyedüli tárgya a nyomasztó anyagi helyzeten való könnyítés, — fizetés emelés általi elérése volt. Szerkesztettek is egy közös kérvényt s azt mindnyájan alá is irták. A napokban benyújtják az alispánhoz.

* **Kerestetik a tettes.** A nagyváradai rendőrségnek táviratozták tegnap délután, hogy a. Aradon özv. Singer Lajosné lakásába ismeretlen tettesek betörték és 700 korona értékű ruhanevet elloptak s a zálogházakban és zsidó-árusoknál helyezték el. A tettes, — ki ez idő-szerint még ismeretlen, — állítólag Váradfelé vette útját.

* **Csillaghullás.** A tegnapi napi parancs meghozta a Váradon szolgáló egyéves önkéntesek részére, a várva várt *egy*, vagyis freiteri csillagot. A hádügyminiszter nemrég kiadott rendelete tette lehetővé, hogy már Karácsony után felvarrható legyen az egy poszló csillag; mely után annyira epednek derék hadfiaink. A váradi önkéntesek közül tizenegyen léptek elő s tegnap már büszkén sétáltak le s fela korzón s elképzelték, mily nagy örömet keltett a kiválasztott önkéntesek között a tegnapi rövid napi parancs, mely kitüntetésüket követte. Most már csak az önkéntesi iskola befejezte után lesz ismét előléptetés. Örvezetők kinevezték a váradi *37-ik ezredből*: dr. *Demetrovics* Eleket, *Láng* Károlyt, *Berkovits* Bélát és *Robitsek* Sándort; a debreczeni *39-ik gyalog ezredből*: *Turay* Miklós, *Orosz* László, dr. *Juhász* Sándor, *Márkus* Imre, *Dorsch* Húgó és *Hajnal* Lajos egyéves önkénteseket, a szegedi 46. gy. ezredből pedig *Gebhárd* Domokost.

* **Eljegyzés.** Holnap azaz vasárnap tartja eljegyzését Székelyhidon *Tarsoly* Károly helybeli fiatal kályhás, *Vincze* Sándor székelyhidi lakos szép és kedves leányával *Agikával*.

* **A levelek kezelése.** A nagyváradai postatávirtda igazgatóság dicséretes buzgalmat fejt ki a posta forgalom minél messzehatóbb, intenzívebb fejlesztésére. A városrészek szerint elkülönített postahivatalok Nagyváradon kielégítik a közönség igényeit, de azért még is van panasza. Ujabb és újabb levél gyűjtő szekrényeket állítottak fel a Nagy Sándor-utca végén, Petrovai Sándor boltjánál, de azt nem tudja a közönség, hogy mely időben, délelőtt, délután, vagy minden öt napban szedik-e ki a leveleket. Már pedig talán az is érdeklő a közönséget, hogy levele még ma, vagy holnap lesz-e továbbítva.

* **Öngyilkossági kísérlet.** *Grün* Sándor fiatal szabótanulót a gazdája valami ok miatt elcsapta a szolgálatból. E miatt a fiu annyira elkeseredett, hogy életének végét akart vetni, s kert-utcazi lakásán kétszer magára lőtt. Nagyobb sérülést azonban szenvedett, s így, mivel állandó tartózkodási helye nincs, a rendőrség még ma haza fogja toloncolni illetőségű helyére Deugelegre.

* **A népszámlálás eredménye.** A hazai jelentéseken kívül ma néhány ausztriai város népszámlálási eredménye is megérkezett. A legjelentősebb Prága városáé, melynek lélekszáma 196,166, tíz évi szaporodása 20,415. Ime a cseh metropolis fejlődése még a 12 százalékot sem éri el és mélyen alatta áll nemcsak Budapest, de az összes nagyobb vidéki városok fejlődésének is. A ma beérkezett vidéki népszámlálási eredmények ezek:

	lakossága	szaporodás
Nagy-Szeben	26,643	5,209
Turóc-Szt.-Márton	3 358	558
Sarkad	9,002	758
Rózsahely	8,150	1,271
Ipolyság	3,884	507
Kis-Kun-Halas	20,072	2,935
Göncz	2,875	csökkenés 253

A mai népszámlálási adatok között néhány nemzetiségi szempontból is fontos városról van adat. Turóc-Szent-Mártonban, a tótok egyik főcentrumában nemzetiség szerint így oszlik meg a lakosság: tót 1958, magyar 787, német 562, lengyel 27, cseh 22, olasz 2. A lakosság szaporodási aránya 15.2 százalék.

Nagy-Szeben adatai is rendkívül érdekesek a nemzetiségek szaporodása szempontjából:

német	15,553	szaporodás 2313
magyar	4,732	" 1624
román	5,959	" 1343
egyéb nemzetiség	319	csökkenés 11

Ebből a kis táblázatból rendkívül örvendetes hír szól ki nekünk magyaroknak. A szászoklakta legnagyobb városban a szászok szaporodása a legkisebb 17.4 százalék s a magyaroké a legnagyobb: 52.2 százalék. A kettő között áll a románok szaporodása 29 százalék.

Szegeden, melynek népszámlálási eredményét már közöltük, a ma hivatalosan közzétett adatok szerint a lakosság száma 104,007; az utolsó népszámlálás óta a szaporodás 16,785 lélek.

* **Ki a legjobb váradi cigány.** Most, hogy a megyeszerte híres öreg muzsikusként, *Hamza* Miska le akarja tenni kezéből a nyiretlyüt, melylyel oly sok babért aratott, a nagyváradai társadalom legelőkelőbb rétegében szavaztak azon kérdés fölött, hogy jelenleg ki a legjobb nagyváradai primás. A szavazatok legnagyobb része *Hamza* Gyusztit jelölte ki s rajta kívül legtöbb szavazatot *Pócsi* Laczi kapta. Így tehát a legjobb bihari primásnak, *Hamza* Miskának az utódja *Hamza* Gyuszt; ki mindenben atyja nyomdokait követi s akinél szebben, érzéseteljesebben a környéken senki sem kezeli a vonót.

* **Magyar név.** *Skrenyó* József vaskóhi m. kir. csendőr vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel »Szirmai«-ra változtatta.

Bünesetek Biharmegyében.

Nagyvárad, 1901. febr. 1.

Vidéki levelezőink legújabbán a következő bünesetekről értesítik lapunkat, — melyekben a vizsgálat nagyrészt még folyamatban van:

A vasvilla betege.

Klein Dániel szarkói lakos összetörve, véresen fekszik a lakásán. Klein Dávid egyébként korcsmáros. A napokban ott mulatott üzletében *Mág* Gábor ugyancsak szarkói lakos. Kezdték politizálni s a vége az lett, hogy *Mág* Gábor úgy fejbe vágta a korcsmárost egy vasvillával, hogy eszméletlen állapotban esett össze. Ugy szállították haza a lakására s még ma is súlyos betegen fekszik. A vasvillás legény ellen megtették a feljelentést.

A jószágok rabja.

Povrán községben a múlt héten egy éjjel *Bogyó* Tógyer szérüs kertjéből, az összes takarmányt ellopták. Jelentést tett a csendőrségnek s a vizsgálat csakhamar kiderítette, hogy a tettes *Triffa* György povráni lakos. A csendőrök elfogták a tettest és vallasni kezdték, hogy mi vitte a büntetetre. Azzal védekezett: hogy a *jószágainak nem volt mit enni* s szánalomból lopott.

A szociálalista.

Dávid Vaszilie bíró volt Bánlakán. De nemrégiben kicseppent a diszes állásából. Ekkor felcsapott szociálistának s bejárta a falut és lázítani kezdett. Éppen az utadó behajtási munkálatok voltak folyamatban. Kapta magát *Dávid* Vaszilie s elkezdett izgatni ellene. Hangoztatta az eljárás jogtalan voltát s az lett a vége, hogy az egész község tellázadt s fenyegetni kezdték a végrehajtót, ki a veszélyes fenyegetések folytán beszüntette a végrehajtási eljárást. Bánlakán jelenleg nem hajtják az utadót, a volt bíró ellen azonban megtették a feljelentést.

A p.-toldi farsang.

A cigány ráhuzta a p.-toldi korcsmában s a falu legényei, névszerint: *Molnár* Károly, *Varga* Miklós, *Kiss* Lajos, *Szabó* Lajos és *Biró* Gyula elkezdtek táncolni. Közbe kocczintottak, majd ismét táncoltak s a vége az lett, hogy kidobtak a korcsmából minden más ha-

landót, aki nem tartozott a kompániájukhoz s elkezdtek törni, zuzni a korcsmában. Nem maradt épen egy pohár sem. Aztán nyugodtan, fizetés nélkül eltávoztak. A korcsmáros, Farkas Bernát, a duhajkodó legények ellen megtette a feljelentést.

Gyujtogatás.

A napokban Kardos Mihály szent-péterszegi lakos értékes luczerna boglyája leégett. Mivel a tűz nagyon gyanus körülmények között keletkezett, jelentést tettek a csendőrségnek. Valószínűleg gyujtogatásból keletkezett.

Betörés.

Urszu Krácsony körös-tarjáni lakos zárt kamrájába a mult napokban betörték s a felhalmozott tizennégy mázsányi gabonaneműt s több értékes holmit elvittek.

A tettes Czün Vaszali szent-elekl lakos, ki károsult szolgálatában állott. A csendőrök le tartóztatták.

EGYESÜLETEK

Igazgatósági ülés. A Nagyváradi Ipartestületi Betegségélyző Pénztár igazgatósága f. hó 2-án szombat d. e. 10 órakor rendes havi ülést tart.

Közgyűlés. A nagyváradi 48-as népkör évi közgyűlése f. hó 3-án d. e. 1/2 11 órakor tekintet nélkül a megjelent tagok számára meg lesz tartva, mivel a mult vasárnapra hirdetett gyűlés az ugyanazon időben tartott ipartestületi gyűlés miatt a tagok kevés számban való megjelenése miatt nem volt megtartható.

Ez uton kéri az Elnökség a tagokat, hogy ez évi tisztújító közgyűlésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A nagyváradi ipartestületi hitel-szövetkezet, mint az Országos központi hitel-szövetkezet tagja, február hó 10-én tartja I-ső évi közgyűlését az ipartestület helyiségében. Nevezetesebb tárgyai: a havi számadások átvizsgálása, a mérleg megállapítása, 3 igazgató, 3 felügyelő-bizottsági tag és egy 30 tagú bíráló bizottság választása. Az igazgatóság már kibocsajtotta ez értelemben a közgyűlésre szóló meghívót.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Mihályfi Ákos dr. szerkesztésében megjelenő kitűnő folyóirat februári füzetének következő a tartalma: A magyarországi káptalanok megalakulása és szent Chordegang regulája. II. Békefi Remig dról. Az állam és az iskola. II. Dr. Stuckner Jánostól. Párbaj kényszer a hadseregben, Auer Istvántól. Abigial költemény Tordai Ányostól. Anya leányának, költemény Latkóczy Mihálytól. Pentti és Inka, elbeszélés, finnől fordította Bán Aladár. Könyvismertetések és bírálatok. A Kath. Szemle megjelen évenként tizszer, hat ives füzetekben. A Sz. István-társulat tagjai tagdíjaik fejében kapják, nem tagok számára előfizetési ára 10 korona. Megrendelhető: Sz. István-társulat titkári hivatalában, Budapesten, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám.

Uj könyvészeti munka. A magyar könyvkereskedők egyesülete még a mult év tavaszán elhatározta, hogy kiadja a kiadásában már korábban megjelent 1870—1875. és 1876—1885. »Magyar könyvészet« folytatásaként az 1886—1900. években megjelent magyar könyvek kimutatását és a munka szerkesztésével Petrik Gézárt bízta meg, akinek régebbi könyvészeti művei már évek óta közkezen forognak. Az egyesületnek ezt a határozatát nem lehet eléggé méltányolni, mert jól tudjuk, hogy nálunk

az ilyen munkának még sokkal kisebb a vevőköre, semhogy magánkiadó vállalkoznék a nyereséget nem ígérő könyv kiadására. E mellett nagy fontossága az egyesületnek ez a vállalkozása azért, mert mint egyleti kiadvány, hivatalos jellegű lesz és mint ilyen, minden tekintetben megbízható. Petrik most fölkéri az összes magyar írókat, különösen pedig azokat, akik munkáikat saját költségükön adták ki, hogy sziveskedjenek vele (Budapest, II., Zárda-utca 59.) az 1886—1900. években megjelent műveiknek pontos címét — jelezve a terjedelmet (oldalszám), évszámot, megjelenési helyet és nyomdát, valamint a könyv bolti árát — az ügy fontossága érdekében mentül előbb közölni, hogy így az esetleges hiányokat még pótolhassa. A munka még ez év folyamán sajtó alá kerül.

SPORT.

Érem-kiosztás. A nagyváradi kerékpár egyesület 1900. évi június hó 23-án azon határozatot tette, hogy az egyesületnek minden tagja, ki a megkezdett évben országúti tura alkalmával kerékpáron 1500 km. után arany érem (30 korona érték) 1000 km. után nagy ezüst, 400 km. után kis ezüst érmet kap.

A határidő 1900. évi december 31-én volt megszabva.

Tegnap osztotta ki az egyesület az érmeket. Lőrinczy Rezső, Lőrinczy Victor és Knauer Károly arany érmet. Erdődi Andor és Závodszy Samu pedig kis ezüstöt nyertek.

ZENE ES MŰVESZET.

Zenevilág a Fekete Sasban.

Ritkán látni akkora és olyan előkelő közönséget együtt, mint a milyen tegnap a Fekete Sasban összegyűlt. A nagyváradi közönség régen híres zene- és egyáltalán műpártolásáról: de ez a műpártolás még ritkán hozott össze akkora közönséget, mint tegnap. A szőszoros értelmében teljesen megtelt a Sas nagyterme, különösen a legszebb nagyváradi hölgyekkel, míg a férfiak közt ott voltak Nagyváradi polgári és katonai előkelőségei csaknem kivétel nélkül.

S a hangverseny megérdemelte ezt az impozáns pártolást. Valamennyi pontja a művészet magasabb régióiba emelte az ember lelkét, a mely élvezetért igazán csekély elismerés volt a művészeknek a minden szám után felzúgó taps.

Elsőnek Burmester Villy, az est tulajdonképpen központja és hőse lépett a pódiumra. Megnyerő megjelenése már biztosította a közönség érdeklődését; mikor pedig ez a szerény fellépésű szőke művész a hegedűjét megszólaltatta, az érdeklődés egyszerre elragadtatássá változott. Schubert G-moll szonátáját adta elő. Ebben a darabban nem annyira a technikáját, mint inkább azt a mély érzést mutatta be, melyet a zenei hangok által igazán mesterien tud át surgározatni; a magas technikát csak néhány pompás staccato-részlet sejtette.

Utána Diósiné Handel Berta, az Opera kiváló művésznőjének énekszámát következett. Tannhäuserből énekelte el Erzsébet belépő áriáját s ezzel az imponáló erővel megkomponált hatalmas áriával igazi hivatásos Wagner-énekesnőnek mutatkozott be. Nagy terjedelmű, hatalmas erejű hangja, mesteri technikai tudása egyaránt érvényre jutottak benne s ragadták tapsra a közönséget.

A technika diadalát jelentette Burmester következő száma: Mendelsohn E-moll hegedűversenye. Egyike ez a legnehezebb hegedűzeneműveknek, telve futamokkal, trillákkal, melyek igazán megpróbálják az előadót. Burmester a nehéz feladatot pompásan oldotta meg. Nem tudjuk, mit csodáljunk inkább: a trillák bámulatos finomságát, a futamok könnyedséget vagy abból a száraz fából előcsalt hangoknak csodás tisztaságát? Az elég hosszú számot a közönség végig feszült figyelemmel kísérte s közbe

is, de végül meg éppen viharosan meglap-solta.

Ismét Diósiné énekszámait következtek: Elsőnek az ábrándos Mignon-románccot énekelte. Itt is ragyogtatta nagy ének tudását, de mi mintha kissé éreztük volna a lírai meleg érzés hiányát; vagy csak a kis terem akusztikája miatt nyomta el hangjának ereje a lágy-ságot? A következőben, Denza »Si tu mi ai mais«-jében ismét teljesen élvezhettük művészetét; erővel kellett hatnia. A nagy tapsviharra még ráadásul megtoldotta az éneket egy Rubinstein-féle német mūdallal.

Az est művész triászában Burmester és Diósiné nem méltatlan társának mutatkozott Mahr Mayer. Nemcsak diszkrétül, igazán művészettel kísérte Burmestert és Diósinét, hanem önállóan is igen szépen adta elő Beethoven C-moll változatait, ráadásul pedig egy magyar dalváltozatot.

A finom, szinte légies játékokat élvezték Burmester következő játékszámában. Schuman két bájos ábrándját adta elő (Tränerei és Aus frenden Lädern). A hangfogóval töpítő hangokból igazi mély érzés sugárzott felénk. Utána pedig Bach G-moll fugáját adta elő, mélyreható felfogással és igazán fényes technikával. Bach egyik leghivatottabb interpretátora kétségkívül Burmester; ezt az egész közönség elismerte, úgy, a G fuga után felhangzó tapsokra kénytelen volt Burmester még egy mazurka egyveleget eljátszani.

Ezután Diósiné énekelte el Beleznay Antalnak két gyönyörű, érzéses magyar nótáját (Két gyöngye volt a falunak és Ha elmegyek nemsokára messzire); a közönség zajos élje-neire megtoldotta még egy olasz mű dallal, mely még a magyar daloknál is nagyobb tetszést ért el.

Bezárta a fényes műsor ismét Burmester, Bach Airjét játszotta, folyton a g-huron s bravuros művészetével. Utána pedig Paganini-Burmester »Nel cor pin non mi sento« cz. szerzeményét adta elő. Nincs a hegedűművészetnek az a fogása, a melyet elő ne vett volna. A szilaj futások, finom flageolettok, pizzicatok és starcatók lágy dallamokba olvadva ragadták bámulatra a közönséget, mely a csodás művészzel előadott szám után riadó tapsba tört ki, úgy, hogy a művész kénytelen volt még egy darabot előadni ráadásul.

Burmesternek nagy 'híre jött Váradra és ezt a híret csak művelte. Nagyváradon halottunk már hegedűművészt eleget, de valamennyi közt — Kubeliket sem véve ki — első és legjobb Burmester Willy.

Egyházzenei kongresszus Győrött.

A győregyházmegyei papi eucharisztikus-egylet az Orsz. Magyar Cécilia-Egyesülettel egyetértve és ennek szellemében folyó évi febrár hó 14-én egyházzenei kongresszust rendez.

Az értekezlet délelőtt 9 órakor kezdődik a kármelita-templomban tartandó ünnepélyes Veni Sancte-vel és nagymisével, mely alatt a m.-kimleli falusi gyermekkar Lipp Alban kéthangumiséjét in hon S. Familiae fogja előadni; a betéteket, ugymint Introitust, gradualét, offertóriumot és communiót choráliter a »Graduale románum« szerint fogja énekelni. Szt. mise után ünnepélyes áldás lesz a szentséggel római ritus szerint. Nyomban az istentisztelet után a résztvevők a kath. kör helyiségeibe vonulnak, hol megkezdődik az elméleti és gyakorlati előadás, mely eltart 1/2-ig, ekkor társasbéd ugyancsak ott a kath. körében; délután 2-kor az értekezlet folytatódik, a mikor többek közt Pogatschnigg Guido kalocsai karnagy előadást fog tartani az orgona- és orgonajátékról. Indítványokat, ellenvetéseket bárki tehet, mert az értekezlet bizalmas jelleggel bír és amennyire az idő megengedi, mindent megbeszélés tárgyává tesz. Hogy az értekezlet praktikusabb legyen, kiállítás fogunk rendezni egyes egyházi zeneművekből, hogy így a résztvevőknek alkalmuk legyen ezeket megtekinteni és esetleg megvásárolni.

Mérsékelt áru vasúti jegyekért folyamodott a rendezőség. Jelentkezni lehet akár a kath. »Egyházi Zene Közlöny« szerkesztőségénél Budapesten VIII. (Mária-Terézia-tér 3. sz.) akár Győrött: nsgos Hahnekamp György kanonok urnál, akár M.-Kimlén (Mosonm.) a plebánián. Az értekezlet délután 4 órakor véget ér.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR.

Február 2. Állami alkalmazottak táncvizalma a Zöldfában.
 Február 3. Fodrászok mulatsága.
 Február 3. A Kath. Kör bálja.
 Február 3. Ev. ref. egyházközösség bálja.
 Február 9. Postás bál. (Zöldfa).
 Február 10. A nagyváradi nyomdászok táncestélye a Sasban.
 Február 10. A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldfában.
 Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
 Febr. 17. Tűzoltó bál a Sasban.

A Katholikus Kör bálja.

Nagy a készülődés városszerte a farsang egyik legelőkelőbb és legkedélyesebb mulatságára: a Kath. Kör báljára. Minden évben nagy várakozással nézett eléje a közönség; de talán még soha sem vártak tőle annyit, mint az idén.

Bizonyosságul közlünk néhány ellesett beszélgetést egyik-másik bál után.

I.

A Ker. Csarnokból jön le a lépcsőn két hölgy. Arcukon unalom, vállukon belépő, a szoknya valamennyi fodra új és ép.

— Hát te is hazafelé tartasz?

— Hagyd el, nem lehet itt táncolni. Alig van néhány fiatal ember, az is a terem közepén áll és bámul a mamákra. Pedig a gardémok sem nem kapuk, sem nem ujak . . .

— Ugyanezt mondhatnám én is. Nem érnek a mai fiatal emberek egy lyukas filéért sem.

— Vagy pedig a bálók rosszak.

— No ha rosszak, majd meglátjuk a katolikus bálon. Az mindig jó volt, most is jó lesz, meglátjuk, jók lesznek-e a tánczosok is?

— Talán egy kissé tőlünk is függ a dolog. Ha jó a lányok kedve s jó a zene, akkor a fiatal emberek is szinte kénytelenek táncolni s akkor lehetetlen a bálnak jól nem sikerülnie. Így van ez a kath. bálon.

— Hát csak várjunk a kath. bálig.

II.

Valamelyik másik bál után két fiatal ember mulat a Lloydban; fönt a cigány huzza a Csarnok nagytermében keservesen, lent a másik cigánybanda még keservebben. A diskurzus olyan lassan megy, mintha mind a ketten aludni készülnének. A mondatoknak éppen csak a közepe hallatszik.

— . . . kugyan nem ér ez a báli idény semm . . .

— . . . sem láttam ilyen fád mulatságot . . .

— . . . gyne, mikor húsz tánczos esik mindenik leányr . . .

— . . . rsze, hiszen alig jár már leány bálb . . .

— Mi pedig nem jutunk tánczh . . .

— . . . jd másképp lesz a katolikus bálon! Azon minden leány ott szokott lenni.

— Ah, a kath. bál! csak ne volna olyan messze!

Nos hát most már nincs messze. Vasárnap este lesz, a Kereskedelmi Csarnokban. S ha az előjelek nem csalnak, ez lesz az idei báli idény legszebb, legkedélyesebb bálja.

Erre vonatkozóla vettük a következő levelet:

Kedves Szerkesztő bácsi!

Engedje meg, hogy alábbi levelém b. lapjában napvilágot lásson. Örök hálára kötelez vele, mert eddigi összes rábeszélésem hiába valónak bizonyult *Nero* bácsival szemben. (Igy hívom szegény *Irmának* zsarnok természetű papját!) Azt akarja, hogy Irma ne legyen ott a bálon, mert így, meg úgy . . . Már könyörögtem neki sokat, Irma is, de hajthatatlan maradt. Kigondoltam tehát a végső eszközt! Ide fordulok a közvéleményhez és álnév alatt, hogy ne tudhassa ki írja e sorokat, szólitom fel utoljára, hogy Irmát is hozza el okvetlen, mert akkor én is így, meg úgy . . . Ha ez is eredménytelen marad, megérdemelné, hogy . . . hogy . . . különben ezt kedves Szerkesztő ur jobban kigondolja, hogy mi történjék vele.

Isten velünk!

Ilonka.

Tisztelt dr. Nero ur!

A közel jövőben olyan események fognak történni, melyek fényüket már is előre vetik. A boldogság egy estére terjedő részlete tölti be a Csarnok gobellines termet, hol jókedv, derű, vígság, kedélyes meghittség lopózik a jelenlevők hensejébe, kik ott lesznek a fényesen kivilágított, virágokkal paradicsommá varázsolt helyiségekben.

Ez a »Kath. Kör.« febr. 3-iki bálja!

Tudomásomra jutott, hogy önnek szintén van leánya. Olyan leánya, akinek, mint minden leánynak az képezi hő vágyát, hogy ott jelen lehessen. Ennek a szép és nemes törekvésnek ön a zsarnok apa utjába akar állani. Mit gondol uram, lenne oly esküdtszék, mely önt, ez alól, a társadalom ellen elkövetett vétség alól felmentené. Nem! Ha lenne is, hát olyan emberek lennének azok is, mint ön!

De meg azt értse meg uram, hogy oda minden apának erkölcsi kötelessége a leányát elvinni. Még csak a habozás is ki van zárva! Ott nyílik arra alkalom, hogy a bohó leányszívek titkolt édes álmai valóra, a kellemes valóságra válljanak. Az a sok fiatal ember, a kik között minden leánynak akad egy ő-je, szívszorogva lesi, hogy mikor lép be a terembe! De meg ha foglalkozna statisztikával, azt is tudnia kell, hogy a városunkban kötött házasságoknak legnagyobb perzentjét a »Kath. Kör« bálján keletkezett lázas szívszerés okozta.

Mint realis gondolkozásu embernek mondom el ezeket önnek. A dolog idealis oldalát úgy is hiába sorolnám fel. Mit tudja ön azt elképzelni, hogy mi az: belépni a rendező karján az azur világosságban fénylő terembe, miközben a csinos és kedves tánczrenddel meglepnek és úgy véljük, mintha kékes felhőgombolyt látnánk hol kis anygalkák játszadoznak a szerafok zenéje mellett . . . Mindenki arcán meglepedés, öröm, még a mamákén is, kik édesen gondolnak vissza a multra . . . Tüzes zene hangzik fel. A párok reptülnek. Jó kedv gondtalan boldogság közepette hangzik fel: *Hogy volt! Sohse halunk meg!*

Még mindig nem küldött el a jegyért? Siessen és ne késlekedjék. Ugy gondolja meg, hogy leánya örökké boldogtalan lesz és ennek ön lesz az oka. Gondolja meg, hogy nagy baj ön lesz az oka. Gondolja meg, hogy nagy baj az, ha a nő sokat beszél, de még ennél is nagyobb baj, ha sokat hallgat . . . El fogja viselni szótlan, néma bánkodását, lassu pusztulását kedves leányának? Ez pedig be fog ok-

vetlen következni, ha leányát el nem fogja hozni.

Ha tehát ön igazi családapa, úgy leányával a Csarnok termében találkozni fogok.

Az Ég áldása az igazi családapákon!

Praepa Helena,
tanítónő-jelölt.

Önkéntesek mulatsága.

Érthetetlen a nagyváradi közönség, különösen a bálozó közönség. Alig várja a farsangot, de aztán mikor itt a farsang, akkor egyik bál a másik után elmúlik s a bálozók csak várnak, várnak és nem mennek el egyikbe sem. Táncmulatságok, amelyek máskor a legkedélyesebbek voltak, most tiz-husz hölgy jelenlétében folynak le. Multkor a tiszti estélyen féltánczosok voltak jelen, mint máskor, tegnap pedig az önkéntesek mulatsága folyt le olyan kevés hölgy pártfogása mellett, amennyit a buzgó rendezőség igazán nem érdemelt. Évek óta katonák mulatságain lehet legtöbbet táncolni, ezt jól tudja mindenki s mégis az idén talán legkevesebb hölgy volt az önkéntesek mulatságán. Évek óta nem volt önkéntes bál Nagyváradon, de ha a közönség ilyen hidegen viseltetik katonák mulatsága iránt, akkor megingt évekig nem is lesz.

Akik azonban jelen voltak, azok pompás jó kedvén nem fogott ki a csekély szám. A kikitűnő zene hangjai mellett a késő reggeli órákig vígan mulattak.

A jelen voltak között a következőket sikerült följegyeznünk:

Leányok: Ember Ilonka, Homolya nővérek, Jancsó Katinka, Textonis Gizi (Debreczen), Benes Annuska, Giraud Vilma, Grilba Jolánka, Demetrovits Juliska, Hermer Elvira, Krémer Margit, Suciú Hermin, Robitsek Blanka, Serédy Vilma stb.

Asszonyok: Dr. Bulyovszky Józsefné, Aulich Henrikné, Schmidt alezredesné, Wittstock kapitányné, Kocsis Jenőné, Charitzer őrnagyné, Major Miklósné, Homolya Istvánné stb.

Notabilitások: Latscher Viktor vezérőrnagy, dr. Bulyovszky József, Szunyogh Péter alispán, Charitzer őrnagy, Major Miklós őrnagy, Aulich ezredes, Schmidt alezredes, Wittstock Ernő százados, az önkéntes iskola parancsnoka stb.

Dicsérettel kell még kiemelnünk a szép tánczrendet.

Fodrászok bálja. A nagyváradi fodrászok ez idei mulatságukat, mely minden tekintetben sikeresnek ígérkezik, holnap, 3-án este tartják meg a »Zöldfa« táncztermében. A buzgó rendezőség mindent elkövet, hogy a mulatságon részt vevők a legkellemesebb emlékekkel gazdagodjanak. A mulatság este nyolcz órakor kezdődik.

IPARÚGY.

Meghívás. Az ipartestület kötelékéhez tartozó összes kovács mestereket felkérem, hogy e hó 3-án, vasárnap d. e. 10 órakor az ipartestület házában tartandó értekezletre teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az értekezlet tárgyát képezi annak megbeszélése, hogy az ipartestület által kérelmezett s a m. kir. földmívelési miniszter ur által engedélyezett ló patkolási tanfolyam, amely a közeli napokban városunkban megnyitandó fog, hányan óhajtanak ebben részt venni és megállapodni abban, hogy a kovács műhelyekből melyik volna alkalmas a tanfolyam megtartására.

Az érdekelteket már ez alkalommal értesitem, hogy a gyakorlati és elméleti tanfolyamon 40 résztvevőnek mint legkevesebbnek kell jelentkezni. A tanfolyamon részt vehetnek az önnálló iparosokon kívül a segéd munkások és tanoncok is s ha ezek részvételével sem telne ki a fent jelzett szám, azon esetben a vidéki

ipartestületeket és a birtokosokat fogom felszólítani arra, hogy kovács iparosait és munkásaikat a tanfolyamra küldjék városunkba.

Ezen közhasznú tanfolyam teljesen díjmentes, sőt az állam a vasat és a felhasználandó szénét díjtalanul bocsájta a tanfolyam rendelkezésére. A befejezéskor az állam által kirendelt tanárok országos jellegű oklevelet fognak a jól végzett egyéneknek kiszolgáltatni.

Felkérem tehát a kovácsmester urakat, ragadják meg ezen alkalmat tudásuk bővítésére és a jelzett időben a nagyfontosságú közgazdasági és ipari elmunkálati értekezleten teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1901. február 1-én
Maradok tisztelő hívők

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat) d. u. Görög rabszolga.
este Aranykakas (először).
Vasárnap) d. u. A halász szeretője.
este Aranykakas.
Hétjő: Napoleon öcsém.
Kedd: Orfeusz a pokolban.
Szerda: Orfeusz a pokolban.
Csütörtök: Endre és Johanna.

Érdekes operett-repriz. Offenbach nagy alkotását, a nagyváradai színpadon réglátott *Orfeusz a pokolban* című nagystíliú operettel feleleveníti az énekes személyzet. A gyönyörű operett kedden kerül előadásra elsőrendű szereposztással. A női főszerepet Örley Flóra játssza.

Az Aranykakas bemutatója. Nagyváradon régebben, Fehér csikó címmel hozták színre Kadelburg és Blumenthal kacagató énekes bohózatát, az Aranykakast, mely nagy sikereket aratott a Vigszínház színpadán. Az Aranykakast ma mutatják be színházunkban a következő szereposztással: Szikra Julis — Balláné, Fűrge — Pintér. Dachlmayer — Peterdy, Erzi — Erdélyiné, Liza — Peterdyné, Horváth Gedeon — Szilágyi, Klári — Szohner, Dr. Gyárfás — Balla, Müller — Erdélyi, koldus — Perényi, Lándorné — Erdei Berta. A darabot Somogyi igazgató rendezte.

A délutáni előadások. Szombaton és vasárnap, mint jeleztük, délután és este is lesz előadás a színházban. Szombaton délután Sidney nagy sikereket ért operettje a Görög rabszolga kerül színre, vasárnap délután pedig Dankó Pista gyönyörű népszínművét a Halász szeretőjét adják. Mindkét előadásban a társulat elsőrendű tagjai vesznek részt.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

20.

Sibilla fejét felemelve meglepetve, kérdőleg nézett reá.

— Ah, mama gondolja, hogy nagyapa elküldött volna.

— Ej, természetesen. Nem lett volna más-kép. Ha elérkezik az idő, fel kell venni az urvacsorát, mert enélkül sem emberek közé sem férjhez sem lehetne menni!

Mindkettő messze áll Sibillától, de nem akarta kizárni magát az általános szokásból.

Különös, de a fekete szövet sajtóságot varázst gyakorolt reá. Szorgalmasan segített varrni s midőn Karácsonykor először fevelte, elégedett volt, tetőtől talpig feketébe burkolva.

Ha nem is volt a régi Sibilla, a letárgiából felébredt.

Joachim nem kis ijedelmére kéré, hogy menjenek délután a partra. A szerencsétlenség

óta alig hagyta el a házat. Joachim feltette a viz és elpusztult hely látásától.

— Hagyj mennem, mondá, midőn vonakodását észrevette. Nekem az olyan mintha mások halottjaik sírját felkeresik. Nem mehetek addig más felé, míg ott nem voltam.

Szép, tiszta téli nap volt. Csendesesen, kékes színben csillogva terült el előttük a tenger, rózsaszínbe fényltek a távol partok. Minden békét hirdetett.

Sibilla arczán is gyengéd pirült. Fáradt szemhéjait felemelve sötétszürke szeméből oly pillantás villant, melyet Joachim még soha nem látott.

Ez nem volt könnyekben uszó fájdalom, sem a vidámság villanása. Inkább néma, haragos kérdés a természethez.

— Miért ez ünnepi dísz? Miért e mosoly, melylyel ékeskedel? Te hamis. Ismerem gonosz-ságod, többé nem csalsz meg!

Kísérője azon helyig vezette, hol a kunyhó állt.

— Mindent látni akarok, mondá később, gyakran-gyakran kell erre mennem, mintha semmi sem történt volna. Tavasz, nyár elérkeznek, erdő, mező kizöldül, minden örvend, csak én tudom mindez hazugság. Élni látszik és halál!

— Halottnak látszik és él, válaszolt Joachim. Te ugy gondolkozol, mert nincs tapasztalatod. Ah Joachim én is így tevék. — Oh — minden élt s most minden halva van!

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 110.

Idénybér. 108 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. febr. 2-én

délután 3 órakor, fél helyárral

Görög rabszolga.

Operette.

Este 7 órakor, rendes helyárral

ARANYKAKAS.

Vigjáték.

SZEMÉLYEK:

Szikra Julis, az Aranykakas fogadósnője	— — — —	B. Csik Irén
Fűrge Antal, fizetőpinczér	— — — —	Pintér Imre
Dachlmayer N. János gyáros	— — — —	Peterdy Sándor
Erzi, leánya	— — — —	E. Kovács Mariska
Liza, Dachlmayer Huga	— — — —	Tóváry Anna
Horváth Gedeon, tanár	— — — —	Szilágyi Dezső
Klári, leánya	— — — —	Szohner Olga
Dr. Gyárfás Béla, ügyvéd	— — — —	Balla Kálmán
Müller Ottó	— — — —	Erdélyi Miklós
Flóris, koldus	— — — —	Perényi József
Treszka, unokahuga	— — — —	L. Halász Anna
Bokros, ülnök	— — — —	Szarvasi Sándor
Emma, neje	— — — —	Balázs Olga
Sándorné	— — — —	Erdei Berta
Melanie, leánya	— — — —	Egyed Lenke
Körmös Antal, erdőtanácsos	— — — —	Deésy Alfréd
Angol turista	— — — —	Id. Sággy Zsigmond
Péter, vezető	— — — —	Füredi József
Utás	— — — —	Rákossy Gáspár

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. Földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap vasárnap, február 3-án

délután 3 órakor, fél helyárral

A HALÁSZ SZERETŐJE.

Színmű.

este 7 órakor, rendes helyárral

Aranykakas.

TÁVIRATOK.

Értekezlet az autonomia ügyében.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. távir.) Az autonomia ügyében tegnap értekeztek a püspöki konferencia delegátusai a tizenkettes bizottság kiküldöttjeivel: Szapáry gróffal, Apponyi gróffal és Reimer-rel. A tárgyalás eredménye legnagyobb titok maradt, a legkisebb részlet sem szivárgott ki. Az a vélemény, hogy vagy befejezték a tanácskozásokat, vagy közeleg már a végleges befejezéshez.

Búr politika Csehországban.

Budapest, febr. 1. (Saj. tud. táv.) Egy újságíró megkérdezte Kľofanc cseh képviselőt: igaz-e, hogy a burghban a trónbeszéd alkalmával tüntetni akarnak. Kľofanc azt válaszolta, hogy ha nemzeti érdekeik úgy kívánják, kénytelenítve lesznek a burghban is állást foglalni. — Eltökélték a búrok politikáját követni sőt esetleg kétségbeesett harczra is vállalkoznak.

Elgazolt képviselő.

Bécs, febr. 1. (Saj. tud. táv.) Foerg Henrik tiróli képviselőt elgázolta egy bérkocsi. Sebésztülése súlyos és veszedelmes.

Tolsztoj Leó nagybeteg.

Budapest, febr. 1. (Saj. tud. táv.) Moszkvából vett távirat szerint Tolsztoj Leó grófot, a nagy orosz regényíró szélhűdés érte. Állapota aggasztó.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

Budapest, február 1. (Saját tud. táv.) Az összeférhetlenségi bizottság ma délután ülésezett. Az ülés tárgya a revízió volt.

A búrok győzelme.

London, február 1. Fokvárosból jelentik, hogy De Wett kemény harczokban megverte az angolokat s tizenkétezer főből álló hadseregével benyomult a Fokgyarmatba. Az angol lapok De Wettnek ezt a győzelmét rendkívül komoly dolognak mondják, a mely különösen azért igen fontos, mert De Wettnek igen nagy befolyása van a Fokföldön, s már most valószínű, hogy a fokföldi hollandusok nagy számmal fognak hozzá csatlakozni. Az afrikanderek De Wettet második Napoleonnak mondják. A búroknak ez a legújabb sikere nagy veszedelmet hozhat az angolokra.

Berlin, február 1. A krefeldi Bürgerzeitung szerkesztője, a kit Krüger többször fogadott, kitűnő értesülés alapján azt jelenti, hogy Vilmos császár elvállalta a békeközvetítést a búrok és az angolok között s hogy Berlinbe való visszatérése után meg fogja tenni a bevezető lépéseket és fogadja Krügeret.

Johannesburg, febr. 1. Újabb jelentések szerint az a kár, a melyet a búrok a moddersfonteini és vanrhyni bányákban okoztak, kisebb, min eleinte hitték. A villamos telepeket nem rongálták meg. Azt hiszik, hogy a búrok Beyer parancsnoksága alatt állottak. (M. T. I.)

Viktória temetése.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.) Cowesből kelt távirat szerint reggel óta valóságos ember áradat vonul a városba. A tenger egészen nyugodt. A temetés a már ismert rendben tartatik. Mikor a koporsót vivő yacht a hadi hajók sor fala között lassan elsiklott, óriási ágyudörgések kísérték.

Az angol parlament megnyitása.

London, febr. 1. Hír szerint Edvard király személyesen fogja megnyitni a parlamentet. (M. T. Ir.)

KOZGAZDASAG.

Szőlészeti előadás. Szemere Bálint, a b.-diószegi vincerézképezde kitűnő előadása, képzett tanára négy napon át szakelőadást tartott *Micskén*. — A gyakorlat terén mozgó, tanulságos előadást sokan hallgatták és bizonyára meg is leszen az óhajtott siker; ami annál is örvedetesebb dolog lenne, mert a hatszáz holdnyi pompás szőlő területen a telepítés még aránylag lassan halad, pedig a lakosság fő jövedelmét a bor eladás képezné. Az előadás részletesen foglalkozott a szőlő műveléssel, a borkereskedéssel, szólt a borhamisítást tiltó törvényről, a pincze-szövetkezetekről, ismertette tüzetesen az agrárkölcsönt. Kár, hogy oly ritkán kerül egy-egy községre a sor, hogy ily élvezetes és tanulmányos előadást meghallgathasson. — Előadónak, a hallgatóság nevében, *Rózemberszky Gyula* r. k. plebános mondott köszönetet.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, február 1.
Osztrák hitel	666 25
Magyar hitel	671 50
Allamvasut	667 25
Rimamurányi	462 50
Magyar jelzálog	437 50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, február 1.
Buza októberre	7.66
Buza áprilisra	7.51
Tengeri	5.11
Rozs ápr.	7.84
Zab ápr.	6.17
Káposzta, repesz, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. február 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117 25
Magyar koronajárdék	92 95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	120 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 3 1/2%	100. —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120. —
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92. —
Italmérési jog megváltási kötvény	98 85
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	165.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	140. —
Osztrák járadék papirban	98.15
Osztrák járadék ezüstben	98. —
Osztrák járadék aranyban	117.25
Osztrák korona járadék	98 25
Osztrák államsorsjegyek	186.75
Osztrák magyar bank részvény	17.05
Magyar hitelbankrészvény	671. —
Osztrák hitelintézet részvény	662 50
Párisi vista	95 70
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.15
Németbirodalmi márka	117 55
London vista	240 70
20 márkás arany	28.52

Meghívó.

A »Gazdasági és iparbank részvénytársaság Nagyváradon« 1901. évi febr. hó 17. napján d. e. 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

X. évi rendes közgyűlését, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1900. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozat és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása az 1901. évre.
4. A nyugdíj-szabályzat megállapítása.
5. A felügyelő-bizottság és nyolcz igazgató-tanácsos választása.

Nagyvárad, 1901. január 26.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki szavazatával élni kíván, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig részvényeit elismervény ellenében az intézet pénztáránál letéteményezni. Ugyanott február 10-étől kezdve az üzleti jelentés a mérleggel együtt a t. részvényesek rendelkezésére áll.

A Polgári takaré- és segély-szövetkezet

folyó év elején nyitotta meg VI-ik évtársulata t, melybe résztvenni óhajtok

folyó év április 1-ig mulasztási illeték nélkül vétetnek föl.

Az évtársulat 3 évi időtartamra szól. Mindenki tetszés szerint jegyezhet üzletrészeket. Egy üzletrészre hetenként 20 fillér fizetendő. A befizetések hetenként kétszer, u. m.

hétfőn d. u. 3-5 óráig
csütörtökön d. u. 3-5

teljesíthetők.

Tagjainak adott kölcsönök után 6%-os kamatot szed.

A most felszámolt 3-ik évtársulatnál minden 20 filléres üzletrész után 2. kor. 56. fill. osztalék lett kifizetve.

A szövetkezetnek ez idő szerint több mint 2300 tagja van 45000-en felüli üzletrésszel.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-utca, 4-ik szám.)

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.
egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynek, csúznát és meghüleseknek.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony“ védjegyre és a „Richter“ cégjegyzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Buza-
pesten.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Meghívás

a Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank 1901. évi február hó 17. napján d. e. 11 órakor

saját üzleti helyiségben tartandó

XXXII. rendes közgyűlésére.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1900. évi üzletéről és a mérlegről, zárszámadásokra, osztalék és tartalék alapra vonatkozó indítványai.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóságnál készített számadásokról és mérlegről, valamint a nyereség felosztása iránti indítványainak megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő-bizottságtól kért felmentvény tárgyában határozat hozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjalap állásáról.

5. A választmány 8 rendes és 1 pótagjának választása.

Nagyvárad, 1901. január 29.

Az igazgatóság.

Azok a t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg egy hónappal nevékre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1901. évi február hó 8-ik napjától a társulat helyiségében megtekinthetők, sőt a zárszámadások tervezetét a részvényesek kívánatára, a bank nyomtatott példányban előre megküldi.

Saját termésü

ménesi és gyoroki új és ó boraimat nagyváradai pinczémbe át szállítván, a mai naptól fogva

Ujsor 878. szám alatti lakásomon

literes palaczkokra fejtve,

palaczkonként is kaphatók.

Az üvegenkénti ár 50 krajczár és 1 frt 10 krajczár között váltakozik a borok minősége s fajtája szerint, mely árba a fogyasztási adó, valamint a palaczk ára is be van tudva.

Az ép állapotban visszahozott tiszta palaczkért, azok minősége szerint, 8-13 krajczárt vissza adok.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor 878. szám.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vince intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi é mindennemű vilgái nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási }
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek }
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Megholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papíron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Megholtak }	22. Egybekeltek }
	23. Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.